

Mindezeknek előrebocsátása után azonban még azt a kétkedésemet is meg merem kockáztatni, hogy a 'Vita által felfedezett eredeti forrásban vajon csakugyan a „tanácsház”, avagy inkább a „városháza” megjelölés található-e? Ugyanis ezt, a ma már azonosnak tartott fogalmat nem egy újkori értekezőnk is összetéveszti egymással, ezért történhetett tehát, hogy a történetíró Komáromy Andor is azt állíthatta, hogy a város konyhája 1595-ben Kolozsvárt a tanácsháznál volt.⁹ Ha tehát kétségem alaposága bebizonyulna, abban az esetben még valószínűbbé válnék az a helyzet, hogy a komédia eljátszására a városi tanács nem a komoly hivatalos helyiséget, hanem a vendégfogadót¹⁰ engedhette át. Ez az utóbbi ugyanis a város tulajdona lévén, ezért nevezték városházának.

Herepei János

Arany-levél a Lenin-könyvtárban

A moszkvai Lenin-könyvtár kéziratára őrzi Arany János akadémiai titoknoki minőségben írt egyik levelét. (Jelzete: H. II. 22. 26.) A levél címzettje Nyil Alekszandrovic Popov (1833–1891) a moszkvai egyetem orosz történeti tanszékének tanára, akadémiai levelező tag. Popov egész életén át szlavisztikával foglalkozott, s komoly tényanyagot gyűjtött össze. Élénk figyelemmel kísérte a magyar szellemi életet is. – V. I. Lamánszkij a pétervári egyetem professzora az 1860-as évek elején hosszabb időt töltött Magyarországon, s oroszra fordította Szalay László magyar történelmét. Nyil Popov e fordítás nyomán vitába szállt a magyar tudóssal, s művéről egész könyvnyi recenziót írt.¹ Ezt a Szalay László magyar történelem és Magyarország története az Árpádoktól a pragmatika sanctio-ig (Мадьярский историк Владислав Салай и история Венгрии от Арпада до прагматической санкции. Спб. 1868) című kritikai elemzést 1868 elején megküldte a Magyar Tudományos Akadémiának is. A levelet Arany János, az akadémia ekkori titkára kapta meg, s jól ismert pontos ügyintézésével válaszul csakhamar köszönő levelet küldött Moszkvába. Ime a szóban forgó levél:

Académie des Sciences de Hongrie

Pest, le 4 mai 1869.

L'Académie des Sciences de Hongrie me charge de vous faire agréer ses remerciements pour l'ouvrage:

Madjarskij hstoriik Vladislav Szalay, i historija Vengrij

que vous avez bien voulu lui adresser. Par son ordre cet ouvrage a été déposé à la Bibliothèque de notre Institut.

Jean Arany
secrétaire

Mons. Nil Popow, Professeur de l'Histoire universelle à l'Université

Moscow
(en Russia²)

Popov alkotása kétszáz lapnyi, rendkívül érdekes, színes munka, mely négy részben tárgyalja Szalay életét s művét. A hivatalos orosz álláspontot fejt ki a magyar történeti-közjogi felfogással s államrezónnal kapcsolatban. Történeszek feladata lenne megvizsgálni, milyen hatást keltett a hozzánk is elkerült munka historikusaink körében, kik alighanem érdeklődéssel olvasták. A mű azután a Magyar Tudományos Akadémia könyvtárában nyert elhelyezést. Megérkezését 1869. április 15-én iktatta Arany, – Budenz József, az akadémia könyvtárnoka pedig ugyancsak aznap a könyv átvételét.³ A küldött könyv ma is megvan az Akadémia könyvtárában, – sérült állapotban. A kötet címlapja fölött olvasható egy tintával írt bejegyzés, alighanem Buzenztől: „A magyar tudományi Akadémiának Pesten. A Moszkvai Univerzitás professorától Popov Nil”. Nyilván a műhöz mellékelte kísérőszöveget – Popov névjegyeről? – másolták át a könyvbe.

Fenyő István

⁹ KOMÁROMY ANDOR: Kolozsvári polgári konyha a XVI. század végén. Erd. Múz., 1902: 80–81.

¹⁰ HEREPEI JÁNOS: Kolozsvár helyrajza: 26. Városháza — Vendégfogadó. (Kézirat.)

¹ GYÖRGY LAJOS: A magyar és az orosz irodalom kapcsolatai. Erdélyi Tud. Füzetek, 200. sz. Kolozsvár, 1946. 67.—Nyil Popovról részletesen szól a múlt századi nagy orosz tudománytörténeti összefoglalás: Энциклопедический Словарь. Спб. 1898. том XXIV. стр. 566.

² Magyar fordításban: Magyar Tudományos Akadémia. Pest, 1869. május 4-én. A Magyar Tudományos Akadémia megbízott azzal, hogy kifejezzem köszönetét *Madjarskij hstoriik Vladislav Szalay, i historija Vengrij* c. munkájáért, melyet Ön címére megküldeni szíves volt. A rendelkezés értelmében ezt a munkát intézetünk könyvtárában helyeztük el. Arany János titkár. — Nil Popov úrnak, az egyetem világtörténelem professzorának, Moszkva (Oroszországban).

³ MTA Kézirattár. Könyvtári köteles példányokat kísérő iratok. 1306/1869.